

DE INGEWIKKELDE RELATIE TUSSEN GEZINSHUIS EN OUDERS

ZO STEMMEN BEIDE PARTIJEN OP ELKAAR AF

Een gezinshuis is een kansrijke plek voor jeugdigen die niet meer thuis kunnen wonen. Toch gaat het bij veel plaatsingen mis. Een van de redenen is de complexe relatie tussen gezinshuisouders en ouders. Dit artikel laat zien hoe zij in hun dagelijkse interactie op constructieve wijze kunnen samenwerken.

ELLEN SCHEP EN DINEKE BENT

In een gezinshuis zorgt een gezinshuisouder, met partner en eventueel naast eigen kinderen, voor een aantal uit huis geplaatste kinderen. De gezinshuisouder wordt fulltime betaald voor deze positie en is daarmee ook fulltime beschikbaar. Vanwege het ‘gewone’ gezinsleven lijkt een gezinshuis op een pleeggezin, maar het is ook een alternatief voor de leefgroep vanwege complexere problematiek van kinderen en de verwachte professionaliteit van de gezinshuisouder. (Huefner e.a., 2010; Van Nijnatten & Noordegraaf, 2016). Hierdoor is een gezinshuis een kansrijke woonplek voor kinderen en jongeren die niet meer thuis kunnen wonen. Plaatsing in een gezinshuis gebeurt in principe in goed overleg met de jongeren en de ouders (crisisplaatsingen uitgezonderd). Wanneer ouders niet instemmen met een plaatsing kan besloten worden door te gaan met de plaatsing vanwege het kindbelang (De Baat e.a., 2014). Dit betekent dat gezinshuisouders te maken hebben met uiteenlopende plaatsingen, variërend van ouders die daar volledig mee instemmen tot situaties waarin ouders geen toestemming hebben geven en dus ook niet bereid zijn tot samenwerking. In 2018 woonden 3113 kinderen en jongeren in 937 gezinshuizen (Wunderink, 2019).

Hoewel gezinshuizen kansrijke woonplekken zijn voor kinderen en jongeren, worden helaas veel plaatsingen vroegtijdig afgebroken. Een van de redenen

daarvoor is een moeilijke relatie tussen de gezinshuisouders en de ouders van de jongere. Wanneer het ouders bijvoorbeeld niet lukt om een plaatsing te accepteren, kan dit tot probleemgedrag bij een jongere leiden (Van der Steege, 2012). Een constructieve samenwerking met ouders bevordert juist het welzijn van de jeugdige (Bartelink e.a., 2017; De Greef e.a., 2017). Uit onderzoek blijkt dat verschillende factoren bijdragen aan het vormgeven en onderhouden van

EEN GOEDE RELATIE OPBOUWEN, IS VAAK NIET MAKKELIJK

een samenwerkingsrelatie tussen gezinshuisouders en ouders. Zo weten we dat instemming van ouders met een plaatsing en betrokkenheid van ouders bij hun kind na een uithuisplaatsing beschermende factoren zijn voor de duurzaamheid van die plaatsing (Ainsworth, 2018; Geurts e.a., 2010; Konijn e.a., 2019). Uit onderzoek in de pleegzorg weten we bovendien dat betrokkenheid van ouders jongeren helpt zich tot hun geschiedenis te verhouden en het contact met hun ouders te verbeteren (Boyle, 2017). Hoewel gezins-

Box 1: Relatie en samenwerking

Gezinshuisouders willen verantwoordelijkheid en zorg delen met de ouders van de jeugdige die aan hen is toevertrouwd. Ook de ouders kunnen hieraan bijdragen. Beide partijen nemen een houding aan die op hun onderlinge relatie en samenwerking is gericht. Hieronder wordt verstaan:

- een gastvrije houding van gezinshuisouders;
- een geduldige houding van gezinshuisouders;
- dat gezinshuisouders zorg verlenen vanuit oprechte intenties;
- een geïnteresseerde houding van gezinshuisouders;
- een harmonieuze verstandhouding tussen ouders en gezinshuisouders waarbij ook ruimte is om het met elkaar oneens te zijn;
- dat ouders en gezinshuisouders aan het belang van het kind denken;
- dat ouders een open houding hebben en vertrouwen aan de gezinshuisouders geven;
- dat ouders de uithuisplaatsing benutten om aan zichzelf te werken.

huisouders zich inspinnen voor goed contact met de ouders van jongeren die bij hen zijn ondergebracht, blijkt uit eerder onderzoek dat gezinshuisouders dit als complex ervaren en meer ondersteuning in vaardigheden en kennis wensen (Van de Koot & Schep, 2014).

In dit artikel beschrijven we op welke wijze de samenwerkingsrelatie tussen gezinshuisouders en ouders concreet vorm krijgt. Dit onderzoek is onderdeel van een grootschalig praktijkgericht onderzoek met de titel 'Jouw Gezin, Mijn Zorg? 2017 tot 2020' naar de samenwerking tussen gezinshuisouders en ouders van jongeren die niet meer thuis kunnen wonen. De hoofdvraag luidde: Welke aanpak om tot een constructieve samenwerkingsrelatie te komen tussen een gezinshuisouder(s) en biologische ouder(s) in de zorg en opvoeding van een jongere die niet meer thuis kan wonen, kan worden ontleend aan theorie en praktijk? Het onderzoek bestond uit 4 fases: 1) een verkenning naar wat samenwerking constructief maakt (Van de Koot & Noordegraaf, 2018); 2) een verdieping door naar concrete samenwerkingsituaties te kijken (Hospes e.a., 2019); 3) een verificatie van de analyse in de eerste twee fases. Ten slotte zijn in fase 4 de uitkomsten gevaloriseerd door te komen tot een aanpak: een relationele route tot gedeeld opvoederschap (Noordegraaf e.a., 2020). In dit artikel gaat het om fase 1 en 2.

FASE 1: CONSTRUCTIEF SAMENWERKEN

Uit de eerste fase (Van de Koot & Noordegraaf, 2018) werd duidelijk welke houding gezinshuisouders en ouders nodig hebben om hun samenwerking op een juiste manier vorm te geven en wat de wensen zijn van gezinshuisouders, ouders en jongeren hieromtrent. Zo bleek dat het van belang is dat gezinshuisouders empathisch en respectvol zijn en dat laten zien in open communicatielijnen en het delen van informatie met ouders. Daarnaast is het cruciaal dat gezinshuisouders verantwoordelijkheid en zorg willen delen met de ouders en daarbij een op relatie en samenwerking gerichte houding aannemen (zie box 1).

Gezinshuisouders gaven aan het soms ingewikkeld te vinden om hun aandacht te verdelen wanneer ouders bijvoorbeeld veel tijd vragen voor hun eigen problemen of moeilijkheden. *Ouders* vinden het vooral belangrijk dat hun kind zich thuis voelt in het gezinshuis en dat er van hun kind gehouden wordt. Daarnaast geven ouders aan dat zij het belangrijk vinden dat gezinshuisouders een relatie met hen aangaan en hen daarbij ook durven aanspreken en echt ontmoeten. Het komt voor dat dit tot sleutelmomenten in het contact leidt. Weinig betrokkenheid of informatie vanuit de gezinshuisouders wordt door ouders als negatief ervaren. Ook situaties waarin ouders nauwelijks in het gezinshuis komen en het contact voornamelijk op de stoep, op kantoor of per telefoon of e-mail plaatsvindt, ervaren ouders als negatief voor de samenwerking. *Jongeren* geven weinig woorden aan hoe zij de samenwerking tussen hun ouders en gezinshuisouders graag zouden willen zien. Wat zij vooral benoemen, is dat het hen helpt als de samenwerking goed is, wat zij onder woorden brengen met: 'niet schelden' of 'geen ruzie maken'. Daarnaast geven zij aan dat zij het fijn vinden wanneer de gezinshuisouders hen in praktische zin helpen het contact met hun ouders vorm te geven of wanneer zij hen emotioneel steunen wanneer het contact met hun ouder(s) lastig is. De eerste fase van het onderzoek heeft veel inzicht gegeven in de houding van gezinshuisouders en ouders, die nodig is om tot een goede samenwerking te komen. Tegelijkertijd werd het urgenter om antwoorden te vinden op vragen als: empathisch zijn of open communicatielijnen hebben, hoe ziet dat eruit in de praktijk? Wat doet een gezinshuisouder of ouder dan in de interactie? En welke communicatievormen gebruiken zij hiervoor? Het antwoord op deze vragen is nodig om de kennis ook weer te kunnen overdragen op andere (beginnende) professionals.

FASE 2: SAMENWERKEN IN DE PRAKTIJK

In fase 2 onderzochten we de complexiteit en realiteit van de samenwerkingsrelatie in dertien verschillende casussen en hebben deze met elkaar vergeleken (Swanborn, 2016). Binnen de casussen hebben we op basis van de dossiers informatie verzameld over de jongere, de plaatsing, de ouders, de gezinshuisouders en het gezinshuis. Vervolgens hebben we met de gezinshuisouder(-s), ouder(s) en jongeren interviews gehouden over hun beleving van de samenwerking. Daarnaast hebben we unieke en concrete interacties verzameld: 1) whatsappgesprekken tussen de gezinshuisouders en de ouder(s) gedurende twee maanden; 2) audioregistratie van alle telefoongesprekken tussen de gezinshuisouders en de ouder(s) gedurende twee maanden; 3) video-opname van evaluatiebesprekingen en 4) een extra zelfgekozen interactiemoment. Zes onderzoekers hebben afzonderlijk met het analyseprogramma Atlas-Ti alle interacties bekeken en gecodeerd. Deze codes hebben we met elkaar vergeleken en bediscussieerd. Dit proces heeft geleid tot groepering van alle interacties in vijf hoofdcategoryën. Met de

beschrijving van de interacties willen we inzicht geven in de variëteit van handelingen die gezinshuisouders en ouders verrichten om met elkaar samen te werken. Dat de interacties bijdragen aan de constructiviteit van de samenwerking is vastgesteld door te observeren hoe de ouders en gezinshuisouders deze interacties, gezien hun reacties, zelf interpreteren. Hiermee geven we inzicht in de bouwstenen voor een samenwerkingsrelatie zonder te impliceren dat elke gezinshuisouder of ouder het precies op dezelfde manier moet doen. Elke persoon en elke relatie is immers uniek. Wel kunnen de uitkomsten inzicht geven en legt deze analyse een basis voor vervolgonderzoek naar de vraag: als gezinshuisouders en ouders deze handelingen toepassen in hun samenwerkingsrelatie, draagt dit dan daadwerkelijk bij aan een constructievere samenwerking?

BESCHRIJVING OP MICRONIVEAU

Wanneer we kijken naar alle interacties uit telefoongesprekken, whatsappgesprekken en evaluatiebesprekingen, zien we dat de handelingen die ouders en gezinshuisouders verrichten in de samenwerking in vijf groepen onder te verdelen zijn, namelijk: de gezinshuisouders en ouders: 1) stemmen af over de jongere; 2) stemmen af op elkaar; 3) gaan om met spanning; 4) vullen elkaar aan; 5) reflecteren op de situatie. We illustreren deze vijf groepen aan de hand van enkele concrete interacties uit de whatsappgesprekken, telefoongesprekken en evaluatiebesprekingen.

Gezinshuisouders en ouders stemmen af over de jongere

Gezinshuisouders en ouders werken met elkaar samen met als uiteindelijke doel het welzijn van de jongere te bevorderen. Rond de zorg van de jongere wordt op verschillende manieren afgestemd door de ouders en gezinshuisouders. Gezinshuisouders en ouders delen: 1) laagdrempelige informatie, 2) praktische zorg, 3) vallen elkaar bij in de interactie en 4) doen affectieve uitingen over de jongere.

Laagdrempelige informatie delen betreft het geven van (praktische) informatie over activiteiten in het gezinshuis of juist thuis, en over hoe dit beleefd is. Hieronder valt ook informatie die alleen meegedeeld wordt, zoals het whatsappen over het tijdstip waarop de jongere op de trein zal stappen. We zien veel whatsapp- en telefoongesprekken waarin laagdrempelig informatie over de jongere wordt uitgewisseld. Door laagdrempelige informatie te delen, houden ouders en gezinshuisouders elkaar dus op de hoogte van het gaan en staan van de jongere.

Een voorbeeld van het delen van (praktische) zorg kan bijvoorbeeld gaan over het kwijtraken van de telefoon door de jongere met de vraag van de gezinshuisouder via Whatsapp aan de ouders om het nummer te laten blokkeren. Maar het kan ook gaan om een ouder die zijn zorg over zijn kind deelt met de gezinshuisouder. Zo vraagt de vader van een meisje via Whatsapp aan de gezinshuisouder om haar in de gaten te blijven houden in haar contact met jongens via internet. Het delen van deze informatie stelt ouders

en gezinshuisouders in staat de zorg, elk op eigen wijze, voor de jongere vorm te geven.

Gezinshuisouders en ouders stemmen af op elkaar

Naast het delen van informatie over het wel en wee van de jongere bespreken gezinshuisouders en ouders zaken die niet direct aan de jongere gerelateerd zijn. Hiermee lijken ze af te stemmen op elkaar. We zien dat ouders en gezinshuisouders: 1) belangstellend op elkaar reageren; 2) gastvrij zijn naar elkaar; 3) zich empathisch uiten; 4) zich kwetsbaar opstellen naar elkaar en 5) humor gebruiken in interactie met elkaar.

In telefoon- of whatsappgesprekken delen gezinshuisouders en ouders bijvoorbeeld foto's met elkaar van een nieuw interieur waar de andere vervolgens belangstellend op reageert. Ook zijn beide partijen gastvrij naar elkaar. Ze nodigen elkaar bijvoorbeeld uit voor barbecues over en weer. Een koppel gezinshuisouders nodigt in een whatsappbericht de ouders uit voor de jaarlijkse barbecue met alle ouders en familieleden van de kinderen in het gezinshuis. Ouders en gezinshuisouders uiten zich daarnaast ook empathisch naar elkaar, waarbij ze zich inleven in de situatie en het gevoel van de ander en dit expliciet uitspreken. Regelmatig komt de waardering en empathie van een gezinshuisouder terug in whatsappberichten en telefoongesprekken. Zo ook in dit whatsappbe-

ER MOET RUIMTE ZIJN OM HET MET ELKAAR ONEENS TE ZIJN

richt: 'Supergaaf dat je inspirerend mag zijn. Jouw ellende en de keuzes die je gemaakt hebt mogen nu bijdragen aan herstel voor anderen. Dan wordt iets naars tot iets goeds gekeerd ♥'. Andersom uiten ouders zich ook regelmatig empathisch tegenover gezinshuisouders. Wanneer een jongere in het ziekenhuis is geweest na een val hebben gezinshuisouder en moeder contact via de telefoon. In dat gesprek zegt moeder tegen de gezinshuisouder: 'jij zal ook wel geschrokken zijn toch?' Hiermee geeft moeder ruimte aan de gezinshuisouder om ook haar gevoel te delen en laat moeder zien dat ze beseft dat de gezinshuisouder ook een belangrijke band met haar dochter heeft.

Omgaan met spanning in de relatie

We zien in de interactie tussen gezinshuisouders en ouders ook spanning naar voren komen. Dat is wanneer een verschil van mening merkbaar wordt in de interactie of expliciet wordt uitgesproken. Zo brengen ouders en gezinshuisouders delicate besprekpunten in. Ook komt voor dat gezinshuisouders ouders (sensitief) begrenzen in interactie. Sensitief begrenzen hebben we alleen door de gezinshuisouders jegens de ouders gezien. Mogelijk begrenzen ouders de gezins-

Foto: Aleid Denier van der Gon

De foto's bij dit artikel zijn illustratief. De afgebeelde personen zijn niet dezelfde als die in het artikel.

huisouders ook, maar in onze data hebben we dat niet aangetroffen.

Door een delicaat bespreekpunt in te brengen, is er risico dat er spanning ontstaat. Zo brengt een moeder in dat ze van haar dochter te horen krijgt dat de gezinshuisouders erg druk zijn en daardoor weinig tijd voor haar hebben. Moeder oppert: 'Ja, nou is het dan misschien niet wat als jij of <naam gezinshuisvader> dan een keer met <namen van de kinderen> zonder die kleintjes eens een keer wat gaan doen? De stad in of wat dan ook?' Ze praten hier een tijdje over door, maar de gezinshuismoeder benoemt even later dat het misschien toch meer een gevoel is van de jongere dan dat het daadwerkelijk zo is. Moeder reageert hierop dat ze niet weet hoe dingen precies gaan in het gezinshuis en dit daarom maar met de gezinshuismoeder bespreekt. Gezinshuismoeder bevestigt haar daarin door te zeggen: 'nee, maar dat is ook heel goed'.

In een telefoongesprek deelt een vader zaken die spelen rond zijn scheiding. De gezinshuisvader reageert hier eerst steeds kort op met 'ja' of 'nee', tot hij besluit de vader te begrenzen in het geven van deze informatie: 'ja, eh, dit is een beetje... eh, wat jij nu allemaal zegt dat zijn, eh, problemen waar ik als, eh, opvoeder van <naam kind> niet zoveel mee te maken heb. Ons gaat het om het belang van <naam jongere>' Waarop vader zegt: 'ja, ik dwaalde af, maar de hoofdzaak is (...)' De reactie van vader ('ik dwaalde af') laat zien dat hij de aangegeven grens van de gezinshuisvader aanneemt en vervolgens met de toevoeging 'maar de

hoofdzaak is' tot de kern probeert te komen van zijn boodschap. In het begrenzen zien we de gezinshuisvader voorzichtig praten, bijvoorbeeld door de vele 'eh's' en door de woorden 'een beetje'.

Elkaar aanvullen in de relatie

Ouders en gezinshuisouders hebben allebei een eigen rol en positie in het leven van de jongere. In de samenwerking vullen zij elkaar soms aan door elkaar op emotioneel of praktisch gebied te steunen en/of aan te vullen. Alleen de praktische steun gaat twee kanten op; de emotionele steun wordt slechts vanuit de gezinshuisouder aan de ouder gegeven.

RELATIE ZOU GELIJKWAARDIG MOETEN ZIJN, AL IS HIJ NIET GELIJK

In een telefoongesprek tussen een moeder en gezinshuismoeder komen de zorgen aan bod van moeder, maar ook van de gezinshuisouders, over het gedrag van de jongere. Moeder heeft verteld hoe het weekend thuis is verlopen en dat het haar erg zwaar is gevallen. De gezinshuismoeder vraagt moeder om aan zichzelf te denken en even afleiding te zoeken. Op de opmerking van moeder dat ze het fijn vond om hier

even met de gezinshuismoeder over te praten zegt de gezinshuismoeder dat ze blij is met het vertrouwen en de openheid van de moeder. Hiermee bevestigen ze elkaar in wat ze voor elkaar hebben gedaan.

Ook helpen gezinshuisouders en ouders elkaar op praktisch gebied. Ze bieden aan de ander te helpen of vragen of de ander iets kan opvangen wat hen zelf niet lukt op dat moment. Wanneer een van de jongeren gaat verhuizen naar een huis waar ze begeleid zelfstandig gaat wonen, vraagt moeder via whatsapp of ze kan helpen bij de verhuizing, waarop de gezinshuismoeder antwoordt: 'Oh dat zou wel handig zijn. Want <naam gezinshuisvader> is er niet. <Naam jongere> vindt het ook leuk!'. Door niet alleen te benoemen dat het haar zelf handig uitkomt, maar ook het perspectief van de jongere mee te nemen, bevestigt ze hun gedeelde zorg om het welzijn van het kind.

Gezinshuisouders en ouders reflecteren op de situatie

Ten slotte zien we in de interacties dat ouders en gezinshuisouders punten benoemen en inbrengen die niet direct op de interactie betrekking hebben, maar meer op de uithuisplaatsing zelf of de omgang met de uit huis geplaatste jongere. Enkele ouders benoemen dat zij deze periode waarin hun kind of kinderen in een gezinshuis wonen, gebruiken om aan zichzelf te werken. Zo zegt een moeder tijdens een evaluatiebespreking als reactie op een compliment van de gedragsdeskundige: 'Het is op het randje allemaal hoor nog, maar het is wel met hulp van het hele netwerk om ons heen. Dat is wel mijn drive. Ik praat veel in de ik-vorm, maar dat komt altijd omdat ik het belangrijk vind dat het goed met mij gaat, zodat ik de kinderen ook wat meer kan begeleiden'. In de interacties die in dit onderzoek zijn verzameld, zien we dit alleen door ouders gebeuren, maar het is goed voor te stellen dat ook gezinshuisouders hulp zoeken of cursussen volgen die hen helpen. Ook zijn veel gezinshuisouders lid van intervisiegroepen. Ook zeggen ouders en gezinshuisouders soms expliciet een keuze te maken (en zichzelf op de tweede plek te zetten) in het belang van het kind. Door dit in te brengen in de interactie wordt het voor de ander ook duidelijk wat de overwegingen en gedachten zijn en welke 'offers' de ander brengt in het belang van het kind.

FASE 4: AANPAK VOOR HET VERBETEREN VAN DE SAMENWERKING

In fase 3 is de analyse van fase 1 en 2 geverifieerd door middel van gesprekken met de respondenten, werkveldpartners en kennispartners en zijn we tot een model gekomen waarin de belangrijkste bestanddelen van constructieve samenwerking gevisualiseerd zijn en waarin staat wat nodig is om die samenwerking te faciliteren (Noordegraaf e.a., 2020) Op basis daarvan zijn we in fase 4 gekomen tot een aanpak om de samenwerking tussen gezinshuisouders en ouders te verbeteren. Deze 'relationele route' (Noordegraaf e.a., 2020) is beschreven en ontwikkeld als een stap-voor-stap-aanpak¹ waarmee organisaties gelijk aan de slag kunnen. In de aanpak worden de houding (opgehaald

in fase 1) en de concrete handelingen (opgehaald in fase 2) aangeleerd aan ouders, gezinshuisouders en betrokken professionals. In de periode januari 2021 tot juni 2021 zal de aanpak bij ten minste twaalf beginnende samenwerkingsrelaties worden ingezet als pilot. Op basis van de uitkomsten van de pilot wordt de aanpak bijgesteld en vervolgens middels een meerjarig onderzoek op effectiviteit.

GELIJKWAARDIG MAAR NIET GELIJK

In dit artikel is beschreven wat nodig is om constructief samen te werken als gezinshuisouders en ouders, wat de wensen en verwachtingen zijn van betrokkenen (fase 1) en hoe de relationele handelingen van ouders en gezinshuisouders eruit zien in hun interacties (fase 2). Fase één heeft ons kennis gegeven van welke houding van gezinshuisouders en ouders nodig is om tot een constructieve samenwerking te komen. In

PRAKTISCHE STEUN GING TWEE KANTEN OP; EMOTIONELE NIET

fase 2 hebben we handelingen kunnen onderscheiden die concreet en praktisch bijdragen aan het ontstaan en in stand houden van deze constructieve samenwerking. Enkele handelingen hebben we geïllustreerd aan de hand van een concreet voorbeeld.

Gezinshuisouders en ouders stemmen met elkaar af over de jongere door (praktische) zorg te delen, maar ook door waardering over de jongere met elkaar te delen. De afstemming is daarmee in de eerste plaats gericht op de jongere, maar gezinshuisouders en ouders stemmen daarnaast ook af op elkaar. Dit doen zij door te delen wat er in hun persoonlijk leven plaatsvindt, elkaar uit te nodigen en zich empathisch en kwetsbaar naar elkaar te uiten. Wanneer er spanning is in de relatie brengen ouders en gezinshuisouders bespreekpunten in die bij de ander lastig kunnen vallen en daarmee delicaat zijn. Ook zien we gezinshuisouders ouders soms (sensitief) begrenzen in de interactie wanneer datgene wat besproken wordt volgens de gezinshuisouder niet past in hun samenwerking. In de vierde plaats zien we dat ze elkaar aanvullen in de samenwerking en elkaar steunen op praktisch en op emotioneel gebied. Zo versterken gezinshuisouders en ouders elkaar. Tot slot vindt er reflectie plaats over de situatie en delen ouders en gezinshuisouders deze met elkaar.

Er wordt door ouders en gezinshuisouders op verschillende manieren en gebieden samengewerkt. Hierbij worden ook verschillende communicatiemiddelen gebruikt. Met dit onderzoek hebben we zicht gekregen op houding en de handelingen die ouders en gezinshuisouders verrichten in de samenwerking. Daarmee hebben we zicht gekregen op samenwerken in de praktijk. Ouders en gezinshuisouders hebben allebei

een eigen rol en positie in het leven van de jongere. Die zou gelijkwaardig moeten zijn, maar is niet gelijk. De gezinshuisouder is doorgaans de dagelijkse opvoeder en de ouder (deels) op afstand. We zien dat gezinshuisouders ouders vaker steunen dan andersom. Dit is mogelijk te verklaren doordat de ouder de opvoeding van zijn of haar kind heeft moeten overdragen aan de gezinshuisouders. Ouders hebben hierdoor mogelijk ook meer ondersteuningsbehoefte op praktisch en op emotioneel gebied. Ook is de opvoeding van de jongere de professe van de gezinshuisouder (hoewel met liefde), waardoor begrenzen van de ouder mogelijk meer vanuit die positie geaccepteerd is dan dat dit andersom het geval is.

Met deze dertien casussen hebben we niet alles gehoord en gezien. Dit betekent dat conclusies

niet zonder meer gegeneraliseerd kunnen worden. Wel zijn de uitkomsten vertaald naar een aanpak om de samenwerkingsrelatie tussen gezinshuisouders en ouders te verbeteren: 'de relationele route'(Noordegraaf e.a., 2020). In vervolgonderzoek hopen we deze uitkomsten middels de aanpak overdraagbaar te maken naar andere gezinshuisouders en ouders en organisaties te helpen meer relationeel te werken en ouders een belangrijkere plek te geven in de zorg voor hun kind, ondanks dat het kind niet meer thuis kan wonen. Dit met het uiteindelijke doel om de jeugdige gezond en stabiel te laten opgroeien in een gezinshuis waarin de ouder een onvervangbare plek heeft.

1. Gepubliceerd op de website: www.gedeeldopvoederschap.nl.

LITERATUUR

- > Ainsworth, F. (2018). *Family centred group care: Model building*. New York: Routledge.
- > Bartelink, C., Meuwissen, I., & Eijgenraam, K. (2015). Richtlijn Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp voor de jeugdhulp en jeugdbescherming. Utrecht: Nederlands Jeugd-instituut.
- > Boyle, C. (2017). 'What is the impact of birth family contact on children in adoption and long-term foster care?' A systematic review. *Child & Family Social Work*, 22,22-33.
- > De Baat, M., Spoelstra, J., Ter Meulen, G., Stoltenborgh, M., Vinke, A. (2014). *Matching van langdurig uithuisgeplaatste jeugdigen aan een pleeggezin of gezinshuis. Hoe werkt het in de praktijk?* ADOC, Nederlands Jeugdinstuut en Gezinspiratieplein.
- > de Greef, M.D., van Hattum, M.J.C., Scholte, R., & Pijnenburg, H.M.P.H.M. (2017). Een goede samenwerkingsrelatie: Ouder-hulpverlener alliantie en resultaten van hulp aan jeugdigen, ouders en gezinnen. Nijmegen: Radboud Universiteit.
- > Geurts, E., Noom, M. & Knorth, E. (2010). Betrokken ouders verbeteren hulpverlening. Nieuwe residentieel zorgaanbod onderzocht. *Jeugd en Co Kennis*, 4(1), 28-36.
- > Hospes, H., Schep, E. Noordegraaf, M. (2019). *'Jouw Gezin, Mijn Zorg?' Hoe gezinshuisouders en ouders constructief kunnen samenwerken. Rapportage 2: Verdieping: casestudies*. Ede: Christelijke Hogeschool Ede.
- > Huefner, J. C., James, S., Ringle, J., Thompson, R.W., & Daly, D.L. (2010). Patterns of movement for youth within an integrated continuum of residential

- services. *Children and Youth Services Review*, 32(6), 857-864.
- > Konijn, C., Admiraal, S., Baart, J., van Rooij, F., Stams, G.J., Colonnese, C., ... & Assink, M. (2019). Foster care placement instability: A meta-analytic review. *Children and Youth Services Review*, 96, 483-499.
- > Noordegraaf, M. Schep, E. Andriessen, D. Bergenhe-negouwen, H. Otten, R, & Van Nijnatten, C. (2020). Naar een relationele route voor plaatsingen van jeugdigen in gezinshuizen. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 29. [under review]
- > Swanborn, P. (2016). *Case studies. Wat, wanneer en hoe?* Amsterdam: Boom uitgevers.
- > van de Koot, D., & Schep, E. (2014). *Rapportage focusgroepen RAAK-project 'Professioneel ouderschap: interactionele vaardigheden in alledaagse leefsituaties in gezinshuizen'*. Ede: Lectoraat jeugd en Gezin, Christelijke Hogeschool Ede.
- > van de Koot, D. & Noordegraaf, M. (2018). *'Jouw Gezin, Mijn Zorg?' Hoe gezinshuisouders en ouders constructief kunnen samenwerken. Rapportage 1 Verkenning: literatuuronderzoek en interviews*. Ede: Christelijke Hogeschool Ede.
- > van der Steege, M. (2012). *Gezinshuizen in de jeugdzorg. De kennis verzameld en de stand van zaken*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstuut.
- > van Nijnatten, C., & Noordegraaf, M. (2016). Constructing familyness: Pedagogical conversations between professional parents and adolescents. *Children and Youth Services Review* 61, 296-302.
- > Wunderink, A. (2018). *Factsheet gezinshuizen 2016*. De Glind: Gezinspiratieplein.